

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน วิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนรวมถึงผลกระทบกระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น ๕ ส่วนดังนี้คือ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

๕.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน และผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนสรุปได้ดังนี้ คือ ประชาชนพื้นที่มีรายได้ดีขึ้น มีอาชีพมั่นคงจากการประกอบธุรกิจ แต่การขยายตัวของชุมชนทำให้มีความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง บ้านเมืองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม เนื่องจากคนรุ่นใหม่ต้องที่จะประกอบอาชีพที่สบายมากขึ้นแต่เริ่มที่เล็งเห็นความสำคัญของการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม มีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย มีการปรับเปลี่ยนคมนาคมทางเรือให้เป็นธุรกิจท่องเที่ยวมีร้านอาหาร บริเวณริมแม่น้ำลำคลองเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยววัดริมคลองมีการบูรณโบราณเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ประจง ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอกูกระดัง จังหวัดเลย

๕.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนและผลกระทบจากการเปลี่ยนวิถีชีวิตชุมชน ด้านการศึกษาสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่าประชากรส่วนใหญ่ระดับการศึกษาที่ดีขึ้นมากกว่าอดีต คุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้นมากกว่าในอดีต การขยายตัวของเศรษฐกิจทำให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีความตื่นตัวในเรื่องการศึกษา ระดับการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนต้น ไปสู่ระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัย กัญญารัตน์ อันตระกูล ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากเกษตรที่ประสบปัญหาจึงพยายามที่จะปรับเปลี่ยนโดยการส่งเสริมระดับการศึกษาและคุณภาพการศึกษา

๕.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชุมชน ด้านสังคมสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชุมชนในด้านสังคม พบว่าความสัมพันธ์ของชุมชนที่เป็นแบบ ปฐมภูมิ คือความสัมพันธ์แบบเครือญาติมีการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นชุมชนทางการเกษตร แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นแบบทุติยภูมิ เป็นความสัมพันธ์แบบการเกื้อกูลกันทางธุรกิจเป็นความสัมพันธ์เพื่อรักษาผลประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ ศิริ ได้ศึกษาวิถีชาวบ้านในความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีการเปลี่ยนเข้ามาในหมู่บ้าน จึงทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนไป

๕.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ในด้านประเพณีและวัฒนธรรมสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ในด้านประเพณีและวัฒนธรรม พบว่าตอนนี้ทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมที่จะจางหายไปจากการดูกลืนของวัฒนธรรมตะวันตก การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเข้ามาของคนนอกพื้นที่มาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ อำเภอบางใหญ่ มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ในหมู่บ้านอีสาน กรณีศึกษาหมู่บ้านป่าหนาด

๕.๑.๕ การเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตชุมชนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ในด้านสิ่งแวดล้อมสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนไปในทางที่แย่ลงเนื่องจากความหนาแน่นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นสภาพน้ำที่เกิดความเน่าเสีย ใช้อุปโภคบริโภคไม่ได้ แต่ใช้ในการเกษตร การคมนาคมเท่านั้น ส่วนอากาศในพื้นที่ๆ อยู่ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะมีมลพิษค่อนข้างมาก แต่ในเขตที่ยังคงทำการเกษตรที่เป็นพื้นที่สีเขียวยังมีสภาพอากาศที่ดีอยู่ แต่อากาศในปัจจุบันไม่คงที่เดี๋ยวร้อนเดี๋ยวหนาว ฝนก็ตกไม่ตามฤดูกาล มีการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไม่มีความคงที่เหมือนในอดีต

๕.๒ อภิปรายผล

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนในอำเภอบางใหญ่ จ.นนทบุรี รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ผู้วิจัยได้สรุปเชิงทฤษฎีตามแนวคิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมชุมชนแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมพบว่าเมื่อมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีการใช้ประโยชน์ของน้ำเล็งเห็นความสำคัญของแม่น้ำลำคลองในประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยเริ่มทำการค้าและธุรกิจนำเที่ยวทางน้ำ

รวมทั้งมีการถ่ายเทของเสียมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำอีกทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน อากาศมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างแต่เป็นพื้นที่ ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเท่านั้นซึ่งมีความแออัดของสิ่งปลูกสร้าง การจราจรที่หนาแน่นจึงทำให้ อากาศไม่ถ่ายเท มีฝุ่นละอองมาก ส่วนในพื้นที่ๆ เป็นพื้นที่เขตการควบคุม พื้นที่สีเขียวยังมีการทำ การเกษตรยังพอมีธรรมชาติหลงเหลืออยู่บ้างจึงทำให้มีอากาศดีอยู่และยังมีการทำการเกษตรเช่นใน อดีต มีการทำนาข้าว การทำนาบัว การทำสวนผัก การปลูกสวนกล้วยไม้ การทำสวนไม้กระถาง มีการ ปรับพื้นที่ทำการเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งมีการสนับสนุนจากภาครัฐในด้าน ทัศนียภาพ มีความสวยงามตามธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุได้รับการบูรณะส่วนที่พักอาศัย ร้านค้าได้รับการซ่อมแซม บ้านเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตามสมัยนิยมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า การคมนาคมขนส่ง หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาดูแลบริหารจัดการเพื่อให้สะดวกในการเดินทาง และเหมาะสมกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและนักท่องเที่ยว

ประชาชนพื้นที่มีรายได้ดีขึ้น มีอาชีพมั่นคงจากการประกอบธุรกิจ แต่การขยายตัวของชุมชน ทำให้มีความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง บ้านเมืองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป การประกอบอาชีพทาง เกษตรกรรม เนื่องจากคนรุ่นใหม่ต้องที่จะประกอบอาชีพที่สบายมากขึ้นแต่เริ่มที่เล็งเห็นความสำคัญ ของการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม มีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย มีการปรับเปลี่ยนภาคคมนาคมทางเรือให้เป็น ธุรกิจท่องเที่ยวมีร้านอาหาร บริเวณริมแม่น้ำลำคลองเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มีการ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยววัดริมคลองมีการบูรณโบราณเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กษมา ประจง^๑ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้าน ศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอกุระดิง จังหวัดเลย การศึกษาประชากรส่วนใหญ่ระดับการศึกษาที่ดีขึ้น มากกว่าอดีต คุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้นมากกว่าในอดีต การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีความตื่นตัวในเรื่องการศึกษา ระดับการศึกษาจาก มัธยมศึกษาตอนต้น ไปสู่ระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัย กัญญารัตน์ อันตระกูล^๒ได้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากเกษตรที่ประสบปัญหาจึงพยายามที่จะปรับเปลี่ยน โดยการส่งเสริมระดับการศึกษาและคุณภาพการศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนที่เป็นแบบ ปฐมภูมิ คือความสัมพันธ์แบบเครือญาติมีการช่วยเหลือเกื้อกูล

และสอดคล้องกับสุพัฒน์ ดีศรี ได้ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนทางการเกษตร แต่ใน ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นแบบ ทุติยะภูมิ เป็นความสัมพันธ์แบบการเกื้อกูลกันทางธุรกิจเป็นความสัมพันธ์

^๑ กษมา ประจง, "ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชน: กรณีศึกษานบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอกุระดิง จังหวัดเลย", *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษาเพื่อพัฒนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๖).

^๒ กัญญารัตน์ อันตระกูล, *การปรับเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกรในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท*, (กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย, ๒๕๔๐).

เพื่อรักษามลประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ วิถีชาวบ้านในความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีการเปลี่ยนเข้ามาในหมู่บ้าน จึงทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนไปประเพณีและวัฒนธรรม ตอนนี้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมที่จะจางหายไปจากการดูกลืนของวัฒนธรรมตะวันตก และการเข้ามาของคนนอกพื้นที่มาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ อำเภอบางใหญ่ มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อิสราภรณ์ พัฒนวรรณ**^๓ ได้ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทเขินในชุมชนนันทาราม ตำบลห้วยยา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่สิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนไปในทางที่แย่ลงเนื่องจากความหนาแน่นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นสภาพน้ำที่เกิดความเน่าเสีย ใช้อุปโภคบริโภคไม่ได้ แต่ใช้ในการเกษตร การคมนาคมเท่านั้น ส่วนอากาศในพื้นที่ๆ อยู่ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะมีมลพิษค่อนข้างมาก ในเขตที่ยังคงทำการเกษตรที่เป็นพื้นที่สีเขียวยังมีสภาพอากาศที่ดีอยู่ แต่อากาศในปัจจุบันไม่คงที่เดี๋ยวร้อนเดี๋ยวหนาว ฝนก็ตกไม่ตามฤดูกาล มีการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไม่มีความคงที่เหมือนในอดีต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศุภวรรณ เจริญชัยสมบัติ**^๔ ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม จากการท่องเที่ยวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมพบว่าการเล็งเห็นความสำคัญของแม่น้ำลำคลองในการค้าและธุรกิจน้ำเที่ยวทางน้ำ รวมทั้งมีการถ่ายเทของเสียมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำอีกทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน อากาศมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างแต่เป็นบางพื้นที่เท่านั้นซึ่งมีความแออัดของสิ่งปลูกสร้าง การจราจรที่หนาแน่นจึงทำให้อากาศไม่ถ่ายเทมีฝุ่นละอองมาก ส่วนในพื้นที่ๆเป็นพื้นที่เขตการควบคุม พื้นที่สีเขียวยังมีการทำการเกษตรยังพอมีธรรมชาติหลงเหลืออยู่บ้างจึงทำให้อากาศดีอยู่และยังมีการทำการเกษตรเช่นในอดีต มีการทำนาข้าว การทำนาบัว การทำสวนผัก การปลูกสวนกล้วยไม้ การทำสวนไม้กระถาง มีการปรับพื้นที่ทำการเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งมีการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านทัศนียภาพ มีความสวยงามตามธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุได้รับการบูรณะส่วนที่พักอาศัย ร้านค้าได้รับการซ่อมแซม บ้านเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตามสมัยนิยมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า การคมนาคมขนส่งหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาดูแลบริหารจัดการเพื่อให้สะดวกในการเดินทางและเหมาะสมกับจำนวน

^๓ อิสราภรณ์ พัฒนวรรณ, “กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทเขินในชุมชนนันทาราม ตำบลห้วยยา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาควิทยา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^๔ “ศุภวรรณ เจริญชัยสมบัติ,” การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๕๕.

ประชากรที่เพิ่มขึ้นและนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ อิศาศวัต และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข^๕ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านอีสาน กรณีโนนตะแบกว่าการเปลี่ยนแปลงได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีการขยายถนน ไฟฟ้า ธุรกิจค้าขายต่างๆรวมไปถึงการจัดระเบียบปรับปรุงภูมิทัศน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี ปราบ^๖ ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเกาะสิเหร่ อำเภอเมือง ภูเก็ต เกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงจากการท่องเที่ยว ประชากรในอำเภอบางใหญ่ มีอาชีพหลักคือ อาชีพเกษตรกรรม แต่หันมาธุรกิจการค้าเพิ่มมากขึ้นเสริมไปกับการทำการเกษตรทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ยังส่งผลไปถึงด้านการศึกษาทำให้คนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น จากวิถีชีวิตชุมชน ระดับมัธยมศึกษาไปสู่ปริญญาตรี เนื่องจากความต้องการที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ โพธิ์นาค^๗ ได้ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่อวิถีชีวิตชุมชน ว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีความหลากหลายทางเลือก ในการประกอบอาชีพมากขึ้นก่อให้เกิดรายได้แก่ครัวเรือนในด้านของสังคมภาครัฐได้มีส่วนร่วมบริหารจัดการให้มีโครงข่ายการใช้ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ให้ได้มาตรฐาน มีการดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายมากขึ้น การที่คนในชุมชนประกอบธุรกิจมากขึ้น จึงมีการแข่งขันทางธุรกิจขึ้นในชุมชน ในด้านประเพณีและวัฒนธรรม ชะชาชนในอำเภอบางใหญ่ยังคงรักษาฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ประจำท้องถิ่น เช่น การแข่งเรือยาว การตักบาตรพระ ๑๐๘ ทางแม่น้ำ สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศราภรณ์ พัฒนวรรณ^๘ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมของชาวไทเขินในชุมชนนันทาราม ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชน ของประชนใน อำเภอบางใหญ่ จากการที่มีผู้คนที่มาอาศัยเป็นคนนอกพื้นที่ ความเป็นอยู่ก็เริ่มเปลี่ยนไป จากความสัมพันธ์แบบเครือญาติ เริ่มเปลี่ยนไปเป็นความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจ หากกเกิดความขัดแย้งขึ้นต้องอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคม คือกฎหมาย มาเป็นข้อยุติปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นต้องปลูกจิตสำนึกคนในท้องถิ่น

^๕ สุวิทย์ อิศาศวัต และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข, “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านอีสาน : กรณีบ้านโนนตะแบก,” รายงานการวิจัย, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๒๙), หน้า ๒๕๐-๒๖๐.

^๖ สาลินี ปราบ, “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเกาะสิเหร่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๓).

^๗ ศุภวรรณ เจริญชัยสมบัติ, “การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๔๕.

^๘ อิศราภรณ์ พัฒนวรรณ, “กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทเขินในชุมชนนันทาราม ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาควิทยา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

ในให้มีความสามัคคีรักใคร่ปรองดอง ร่วมรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งในชุมชน มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมทางการเกษตร เพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนในชุมชน อำเภอบางใหญ่ จัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ ปลุกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม หากมีความเข้มแข็งในทุกด้านก็จะทำให้สามารถป้องกันและลดผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และวิถีชุมชนอย่างยั่งยืน

๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

๕.๓.๑ เนื่องจากประชาชนใน อำเภอบางใหญ่เกี่ยวกับการจัดการจัดการเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูล จึงทิ้งสิ่งต่างลงแม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดความเน่าเสียเสื่อมโทรมควรมีการให้ความรู้ และจัดทำโครงการเกี่ยวกับการปลุกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม

๕.๓.๒ โครงสร้างพื้นฐาน อย่างเช่น ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ ระบบโทรศัพท์ เป็นต้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อความสะดวกต่อคนในชุมชนผู้ประกอบการค้า และเพื่อการเตรียมพร้อมกับการขยายตัวของชุมชน

๕.๓.๓ ควรที่จะฟื้นฟูการคมนาคมทางน้ำ และทำให้ได้มาตรฐาน รณรงค์เรื่องการท่องเที่ยวทางเรือ เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมแม่น้ำ

๕.๓.๔ ปลุกจิตสำนึกสร้างค่านิยมให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากร เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีประจำท้องถิ่น เชิญชวนประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยว

๕.๓.๕ ส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนอำเภอบางใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้เป็นกาท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๕.๓.๖ จัดทำตลาดน้ำ เพื่อเป็นการสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีต จัดทำให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๕.๓.๗ ปลุกจิตสำนึกรักท้องถิ่น นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

๕.๔ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๕.๔.๑ ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการขยายตัวของชุมชนที่มีอย่างต่อเนื่อง ศึกษาความต้องการของคนในท้องถิ่น แล้วนำมาปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๕.๔.๒ ควรศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนต่างๆ ในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป